

великі ступені розрідження сперми лактозними середовищами не слід, бо це може призвести до порушення оцінки їх за спермопродукцією.

З метою підвищення фізіологічних показників сперми молодих бугаїв її доцільно розріджувати середовищами з підвищеним осмотичним тиском (фінським та № 25).

Одержано редколегією 28.01.80.

УДН 619.618.2:636.2

ХАРАКТЕРИСТИКА РОДІВ У КОРІВ М'ЯСНОГО НАПРЯМУ ПРОДУКТИВНОСТІ¹

С. Ю. ДЕМЧУК, молодший науковий співробітник

Український науково-дослідний інститут розведення
і штучного осіменіння великої рогатої худоби

Інтенсивність відтворення стада великої рогатої худоби знижується через безпліддя, яке часто виникає внаслідок запальних процесів і функціональних розладів у статевому апараті самок. Захворювання статевих органів самок у багатьох випадках зумовлені неправильним веденням родів та порушеннями в перебігу післяродового періоду. Про значну роль відхилень від нормального перебігу родів у виникненні захворювань статевого апарату самок свідчать дані вітчизняних і зарубіжних авторів (Редькін І. П., 1971; Мухлін В. С., 1975). У виникненні затруднених родів беруть участь ряд факторів. Це співвідношення живої маси матері і плода, співвідношення лінійних промірів родових шляхів породілля і тіла плода, породні відмінності, тривалість вагітності, умови годівлі та утримання (Роговський П. Я., Дворник О. П., 1969; Вінничук Д. Т., Фармаш І. О., Сокол В. Г., 1979, та ін.).

Останнім часом у зв'язку з переводом тваринництва на промислову основу значний інтерес являє собою поведінка корів при отеленні. Для успішного ведення родів тваринам необхідно забезпечити відповідні санітарні умови. Про переваги отелень у денниках корів молочних порід повідомляли В. Власов та Н. Попов (1979); С. Стоянов (1979); Р. Васильєв (1979) та ін. автори.

Враховуючи важливість для виробництва проблеми ведення нормальних родів і недостатнє висвітлення цього питання стосовно м'ясного скотарства при великоруповому безприв'язному утриманні тварин на комплексах, перед нами поставлено завдання вивчити перебіг родів у помісних кіанських корів.

Методика досліджень. Дослід проводили в спецгосподарстві ім. Постишева Черкаської області і дослідному господарстві «Терезине» на коровах м'ясного напрямку продуктивності. Для цього відібрали 30 клінічно здорових помісних корів I—IV отелень породних поєднань кіан × сментальська, кіан × шаролезька, кіан × сментальська × шаролезька з перевагою крові кіанів. Контрольну групу сформували з такої ж кількості корів сментальської породи аналогічного віку і живої маси. Вгодованість корів у дослідній та контрольній групах середня. Вміст у сироватці крові дослідних корів Са, Р, каротину, загального білка і показник резервної лужності перебували в межах фізіологічних норм. Тварин дослідної та контрольної груп утримували в ідентичних умовах. Отелення їх відбувалось в родильному відділенні в зимовостійловий період 1979—1980 рр.

З метою вивчення періоду тільності у корів різних порід проаналізовано 1606 вагітностей, що закінчилися нормальними родами протягом 1977—1979 рр.

Для вивчення перебігу родів вели спостереження за тваринами, починаючи з появи провісників родів до відділення посліду. В процесі родів проводили хронометраж окремих періодів родового акту.

¹ Роботу виконано під керівництвом доктора ветеринарних наук І. С. Нагорного і кандидата біологічних наук Г. С. Шапи.

Враховували тривалість окремих стадій родів, положення, позицію і членорозміщення плода під час отелення корови. Після отелення вимірювали ширину таза матері в маклаках і сідничних горбах, а також горизонтальний діаметр голови плода на рівні рогових відростків, горизонтальний і вертикальний діаметри грудного пояса, ширину таза в маклаках і довжину плода від кореня хвоста до потилиці.

Результати досліджень. Період тільності у корів симентальської породи триває 287,2 дня, в тому числі при народженні бугайців — 289,0 і теличок — 284,9 дня. У помісних кіанізованих корів тільність в середньому становить 287,4 дня, в тому числі при народженні бугайців — 291,9 і теличок — 282,5 дня (табл. 1).

1. Тривалість вагітності у симентальських та кіанізованих корів (n=1606)

Групи корів	Середня тривалість тільності, дні	Середня тривалість тільності, що закінчилась народженням бугайців, дні	Середня тривалість тільності, що закінчилась народженням теличок, дні	Різниця між тривалістю тільностей, що закінчилися народженням бугайців і теличок
Кіанізовані	287,4	291,0	282,5	8,5
Симентальські	287,2	289,0	284,9	5,9
Різниця між кіанізованими і симентальськими	+0,2	+2,0	-2,4	+2,6

Таким чином, за середньою тривалістю тільності кіанізовані і симентальські корови різняться незначно. В той же час відмічена значна різниця за тривалістю тільності при народженні бичків і теличок. У симентальської худоби ця різниця становить 5,9 дня, тимчасом як у кіанізованих корів вона досягає 8,5 дня. Ці дані узгоджуються з результатами досліджень Д. Т. Вінничука та ін. (1979) про значний статевий диморфізм за масою кіанізованого приплоду.

Вивчаючи появу провісників родів у кіанізованих корів, спостерігали розслаблення крижово-сідничних зв'язок в середньому за 26,2 год до родів із зміною від 24 до 38 год. Підготовчий період у них тривав в середньому 8,2 год, виведення плода — 1,5 год, а посліду — 3,8 год.

У корів симентальської породи ці показники становили відповідно 6,4; 2,1 і 4,2 год (табл. 2).

У 26 помісних корів (86,7%) роди відбувались при поздовжньому положенні і головному передлежанні плода. У двох корів (6,7%) спостерігали згинання кінцівок плода в карпальних суглобах, в одній (3,3%) — заворот голови теляти в правий бік і в одній (3,3%) — тазове передлежання із згинанням кінцівок в скакальних суглобах.

З 26 нормальних родів рододопомогу надавали двом коровам (7,7%) силою до трьох чоловік і чотирьом коровам (15,4%) — силою більшою трьох чоловік. У корів контрольної групи роди з наданням кваліфікованої ветеринарної допомоги відмічено у двох випадках (6,7%) і в трьох випадках (10,6%) надавали рододопомогу силою до трьох чоловік (табл. 3).

2. Тривалість стадій родового акту у симентальських і кіанізованих корів, год

Групи корів	Підготовчий період	Виведення плоду	Виведення посліду
Кіанізовані	8,2	1,5	3,8
Симентальські	6,4	2,1	4,2
Різниця між кіанізованими і симентальськими	+1,8	-0,6	-0,4

Ширина таза в маклаках корів-породілей дослідної групи становила в середньому 48,2 см (Lim 43—52 см), ширина таза в сідничних горбах — 24,1 см (Lim 20—28 см). Маса новонароджених телят від кіанізованих корів становила в середньому 28,2 кг, від симентальських — 31,1 кг. Новонароджені телята від корів дослідної групи мали горизонтальний діаметр голови 12,1 см (Lim 11—17 см); го-

ризонтальний діаметр грудей — 17,1 см (Lim 14—20 см), вертикальний діаметр грудей — 26,9 (Lim 24—31 см); ширину в маклаках — 16,7 см (Lim 16—23 см), довжину — 77,8 см (Lim 62—94 см).

Встановлено, що помісні кіанські корови дещо енергійніше облизують новонароджених телят, частота рухів лизання у них становила близько 70 разів за хвилину, тимчасом як корови симентальської породи облизували телят з максимальною частотою 61 раз за хвилину. Крім того, після родів відмічено посилення агресивності до людей з боку кіанізованих корів, а у корів симентальської породи цього не спостерігалось.

Висновки. Тривалість тільності у помісних м'ясних і симентальських корів практично однакова (в середньому 287,4 і 287,2 дня). Роди у кіанізованих корів тривають 13,5 год, у симентальських — 12,7 год. Маса новонароджених телят в помісних корів становила в середньому 28,2 кг, від симентальських — 31,1 кг.

Встановлено незначні відмінності в перебігу родів у корів симентальської породи і кіанізованих м'ясних корів.

3. Характеристика родів у симентальських та кіанізованих корів (n=30)

Групи корів	Нормальні роди	Патологічні роди
Симентальські: голови	28	2
%	93,3	6,7
Кіанські: голови	26	4
%	86,7	13,3

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Васильев Р. Влияние отела коров в денниках на их воспроизводительные функции. — Молоч. и мясн. скотоводство, 1979, № 4, с. 31—33.

Вінничук Д. Т., Гармаш І. О., Сокол В. Г. Жива маса приплоду у худоби м'ясного напрямку-продуктивності. — Вісн. с.-г. науки, 1979, № 7, с. 41—43.

Власов В., Попов Н. О преимуществах отелов в станках — Молоч. и мясн. скотоводство, 1979, № 3, с. 41.

Мухльнин В. С. Сокращения брюшного пресса во время родов у коров. — Ветеринария, 1975, № 4, с. 78—79.

Редькин І. П. Як регулювати процес отелення. — Тваринництво України, 1971, № 9, с. 41.

Роговський П. Я., Дворник О. П. Перебіг родів у корів залежно від маси плода і розмірів таза породіллі. — Вісн. с.-г. науки, 1969, № 3, с. 113—118.

Шипилов В. С., Стоянов С. С., Рубцов В. И., Зароза В. Г., Храмцов В. В. Роды у коров в боксах. — Ветеринария, 1978, № 10, с. 73—76.

Одержано редколлегією 17.09.80.

удк 636.2.082.453.5

ЗАЛЕЖНІСТЬ ЗАПЛІДНЕНОСТІ КОРІВ ВІД ГЛИБИНИ ВВЕДЕННЯ СПЕРМИ

Г. С. ЛІСОВЕНКО, А. А. БЕГМА, наукові співробітники

Український науково-дослідний інститут розведення і штучного осіменіння великої рогатої худоби

Останнім часом в літературі появляються дані про ефективне штучне осіменіння самок при введенні сперми не лише в канал шийки матки, а навіть в порожнину та роги матки. Проте дані окремих авторів щодо ефективності осіменіння тварин залежно від глибини введення сперми не збігаються. Одні автори віддають перевагу осіменінню корів з введенням сперми лише в канал шийки